

Strach przed wymazywaniem

Teatr Dramatyczny. Nowy spektakl Krystiana Lupa

Nie może usiedzieć za pulpitem reżyserskim: wskakuje na scenę, biegnie, kładzie się na łóżko, chodzi w kółko, tak jakby fruwał kilka centymetrów nad ziemią – mówi o nim aktorzy.

Legenda teatru – Krystian Lupa, twórca głośnych przedstawień: „Marzyciele”, „Kalkwerk”, „Lunacy” – już po raz drugi reżyseruje w Warszawie. I po raz drugi w Teatrze Dramatycznym.

Dwa lata temu wystawiał tu „Powrót Odysa” Wyspiańskiego, teraz sięga po powieść swojego ulubionego autora – austriackiego pisarza Thomasa Bernharda.

„Brnąć przez tę książkę, doznając na przemian zniechęcenia i wstrząsów” – pisał Krystian Lupa kilka miesięcy przed premierą na łamach miesięcznika „Teatr”. – „Kiedy przyszło mi do głowy – nagle i bez uprzedzenia – że można byłoby się wziąć za „Auslöschung” Thomasa Bernharda, to zaraz następną emocją był strach, że mogę się do tej myśli zapalić. No i zapaliłem się.”

Z twórczością skandalizującego pisarza austriackiego Thomasa Bernharda mierzy się od wielu lat. W Starym Teatrze w Krakowie reżyserował „Kalkwerk” według powieści Thomasa Bernharda, w Teatrze Polskim we Wrocławiu – jego sztukę „Immanuel Kant”, a w Starym Teatrze w Krakowie „Rodzeństwo”.

„Auslöschung”, czyli „Wymazywanie”, – to ostatnia książka Bernharda, pisana w zaawansowanej fazie choroby autora.

Powieść składa się z dwóch części. Akcja pierwszej rozgrywa się w Rzymie. Franz Josef dowiaduje się o śmierci swoich rodziców. Pogrzeb odbędzie się w Austrii, w jego rodzinnym miasteczku. Ma wracać do Austrii? Przecież uciekł stamtąd w poszukiwaniu wolności?

– Wracać czy nie? To wewnętrzny konflikt między pragnieniem wyzwolenia się, a z drugiej strony pokusa powrotu do przestrzeni pierwotnej – dzieciństwa – gdzie dziś również możliwe jest odrodzenie – mówi Krystian Lupa. – Śmierć rodziców zmusza bohatera do podjęcia procesu oczyszczającego, procesu wy-

Piotr Skiba i Marcin Troński

mazywania. To przeżycie opanowuje go. Staje się ofiarą owego wymazywania...

Franza Josefa zagra w spektaklu Lupa Piotr Skiba. Wystąpią również: Agnieszka Roszkowska, Jadwiga Jankowska-Cieślak, Adam Ferency, Maja Komorowska, Jolanta Fraszyńska, Aleksandra Konieczna, Marek Walczewski, Waldemar Barwiński, Sławomir Grzymkowski, Zygmunt Małanowicz, Małgorzata

Niemirska, Andrzej Szeremta, Marcin Troński, Wojciech Wysocki. Autorem muzyki jest Jacek Ostaszewski. Przekład – Krystian Lupa, adaptacja, reżyseria i scenografia – Krystian Lupa. Premiera „Wymazywania” odbędzie się 10 i 11 marca w Teatrze Dramatycznym. Spektakl podzielony został na dwie części, które pokazywane będą przez dwa wieczory.

DOROTA WYŻYŃSKA

► Thomas Bernhard (ur. 1931 r. – zm. 1989 r.) – austriacki pisarz, autor dramatów, m.in. „Komedianta”, „U celu”, „Immanuela Kanta”, powieści m.in. „Kalkwerk”, krążył wokół tematu cierpienia, samotności, śmierci.

Jego mroczne dramaty i powieści nie cieszyły się uznaniem w Austrii. Parlament austriacki obradował nawet nad tym, czy sztuki Bernharda można

w ogóle dopuścić na scenę. Wybitny austriacki dramaturg nie zapomniał o tej zniewadze – w swoim testamencie zakazał drukowania i wystawiania swoich utworów w rodzinnym kraju aż do 2059 roku. „Całe życie wnosilem zamęt i zawsze irytowałem. Wszystko, co piszę i robię, jest wprowadzaniem zamętu i irytowaniem” – pisał w swoich wspomnieniach.